

Gods hoogtijden

1. inleiding & sabbat

18 september 2025
Capelle a/d IJssel

- 9 avonden over 7 jaarlijkse hoogtijden in Leviticus 23

- maandagavond a.s. (22 sept. 2025) begint het Joodse (burgerlijke) nieuwe jaar:
Rosj Hasjanah: 1 Tishri

- dit seizoen opnieuw een (in hoge mate) chronologisch thema:
  - 2015/2016: reken maar
  - voorjaar 2023: de tijdlijn van het NT
  - 2024/2025: de dagen tellen

overzicht Leviticus hoofdstuk 23

vers 1 t/m 4	inleiding en sabbat
vers 5	Pascha
vers 6 t/m 8	feest van ongezuurde broden
vers 9 t/m 14	dag van de eerstelingschoof (gerst)
vers 15 t/m 22	wekenfeest (Pinksteren - tarwe)
vers 23 t/m 25	bazuingeschal (Rosh Hasjanah)
vers 26 t/m 32	verzoendag
vers 33 t/m 44	loofhuttenfeest (olijven en druiven)

de zeven hoogtijden in Leviticus **23**
uitgebeeld in de *menorah*
beschreven in Leviticus **24** (:1-4)

drie hoogtijden in
de **eerste** maand

vervuld in het
eerste deel van
van Christus' komst

de zeven hoogtijden in Leviticus **23**
uitgebeeld in de *menorah*
beschreven in Leviticus **24** (:1-4)

drie hoogtijden in
de **eerste** maand

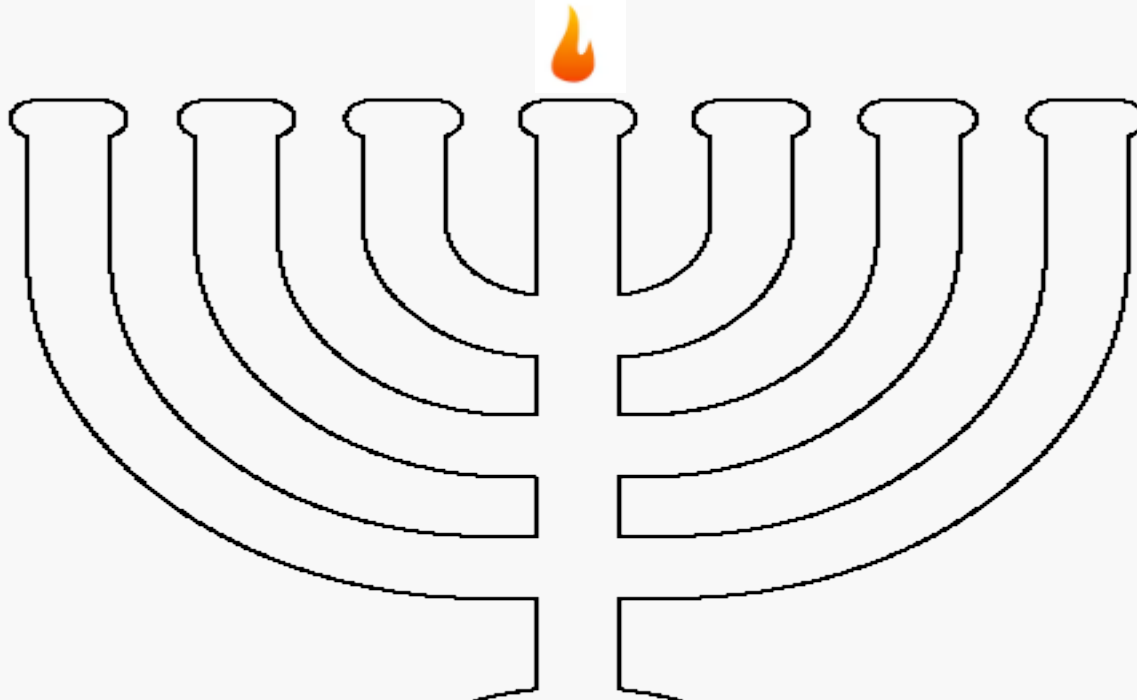
drie hoogtijden in
de **zevende** maand

vervuld in de
voltooing van
Christus' komst

de zeven hoogtijden in Leviticus **23**
uitgebeeld in de *menorah*
beschreven in Leviticus **24** (:1-4)

één hoogtij in de
derde maand

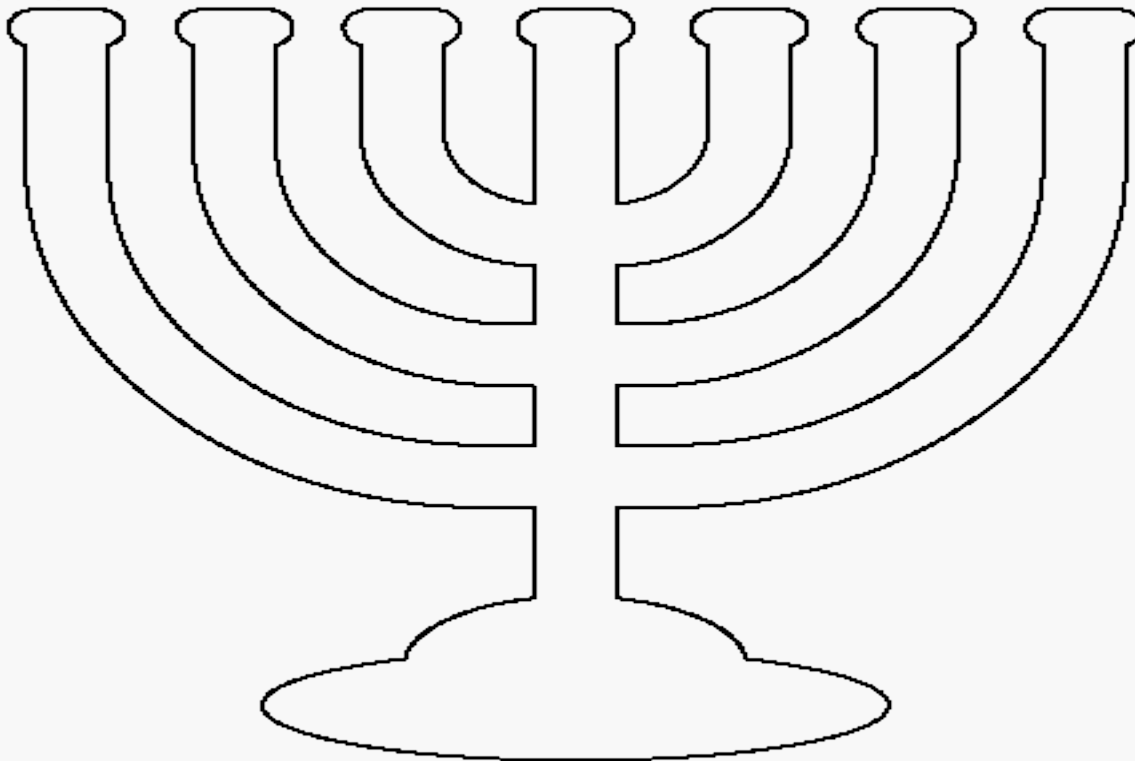

wordt vervuld **tussen**
de beide komsten

hoogtijden eerste maand

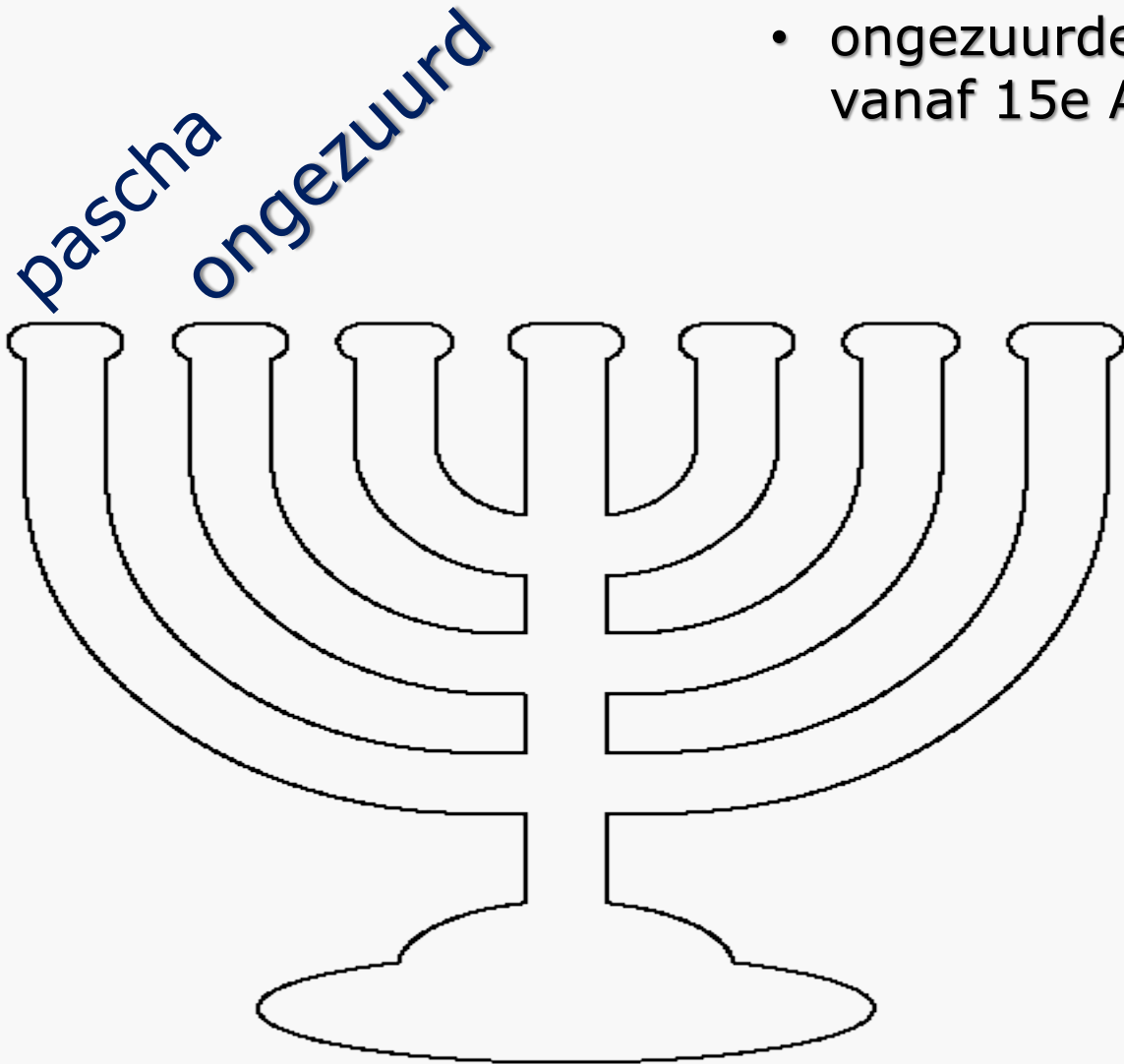
- pascha
14e Aviv

pascha

hoogtijden eerste maand

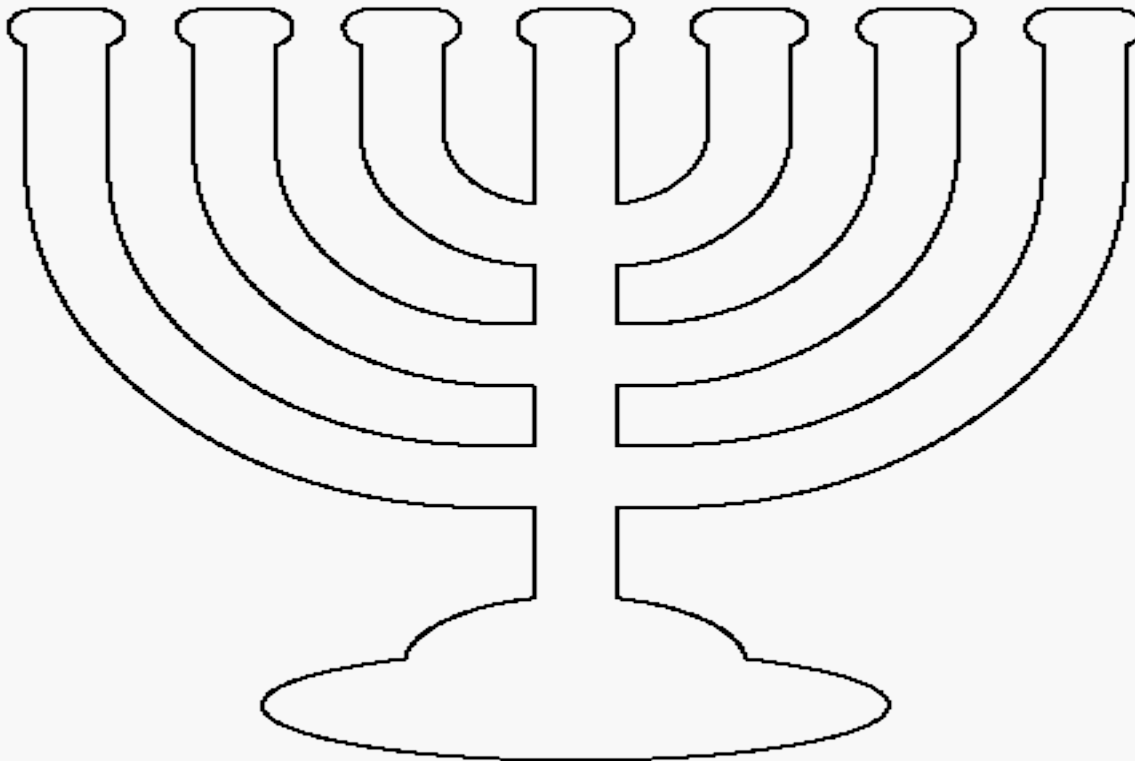
- pascha
14e Aviv
- ongezuurde broden
vanaf 15e Aviv

hoogtijden eerste maand

pascha
ongezuurd
eersteling

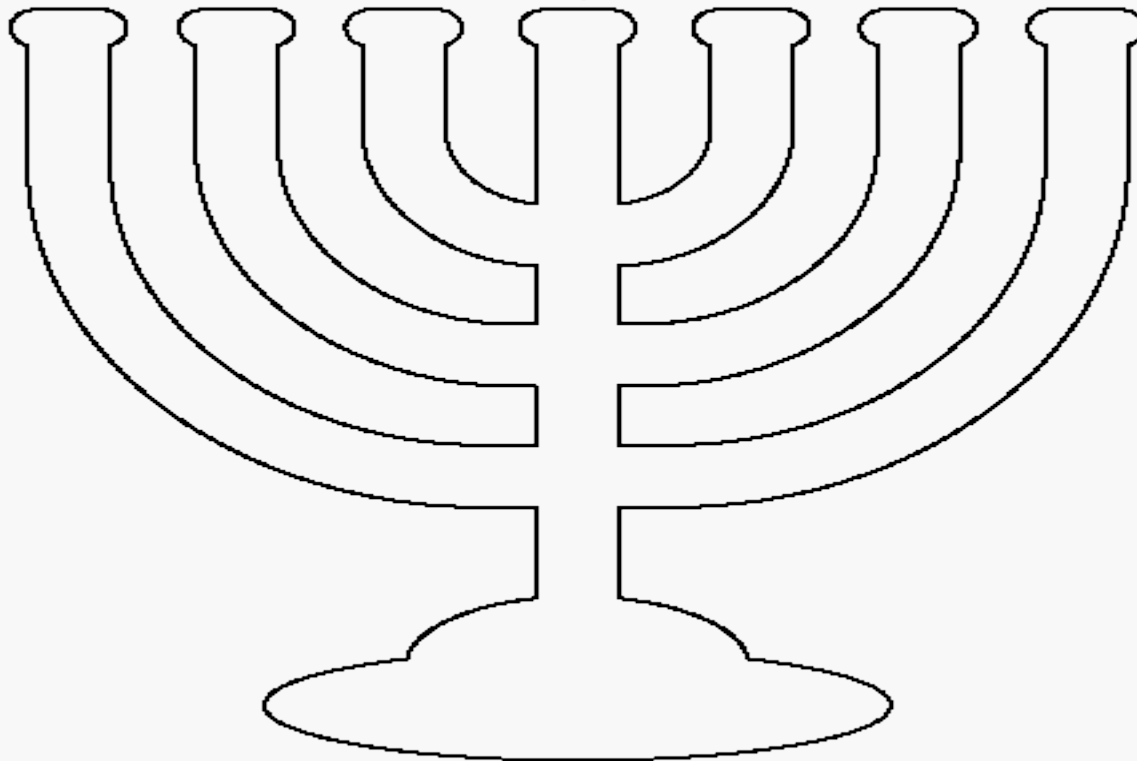
- pascha
14e Aviv
- ongezuurde broden
vanaf 15e Aviv
- eerstelingschoof (gerst)
daags na de sabbat

hoogtij derde maand

- pinksteren
50e dag na eerstelingschoof

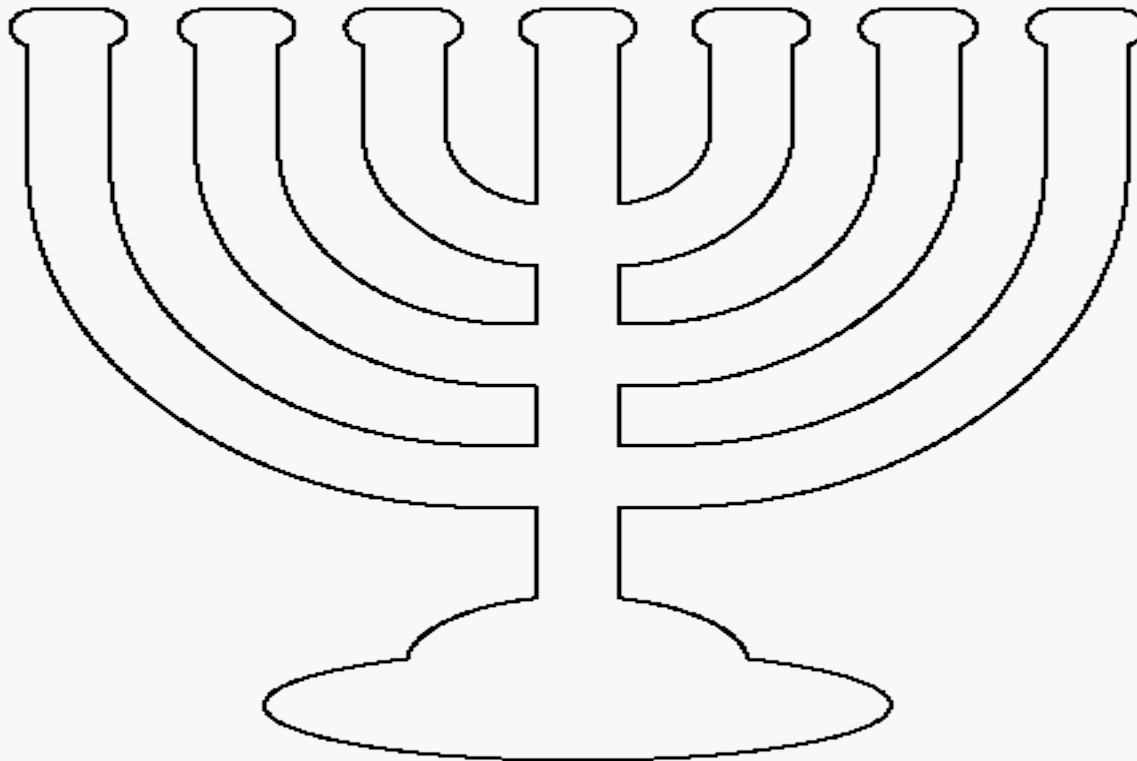
pinksteren

hoogtijden zevende maand

- bazuingeschal
1 Tishri

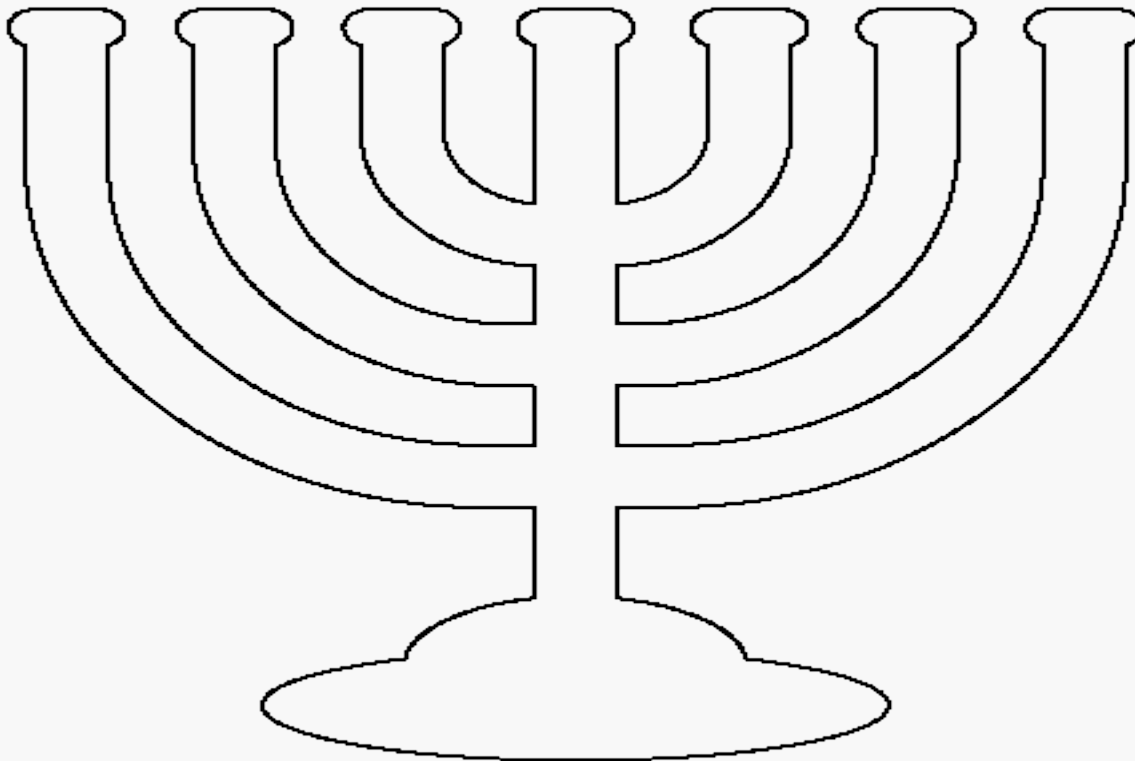
bazuingeschal

hoogtijden zevende maand

- bazuingeschal
1 Tishri
- verzoendag
10 Tishri

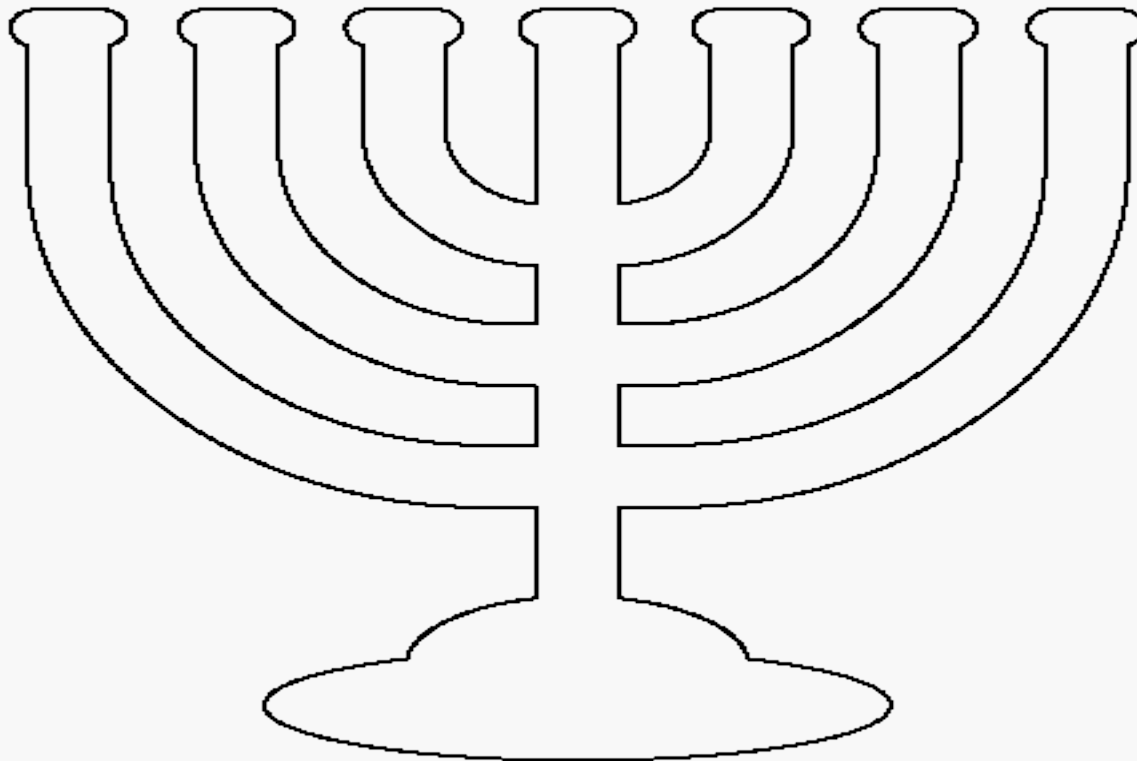
bazuingeschal
verzoendag

hoogtijden zevende maand

- bazuingeschal
1 Tishri
- verzoendag
10 Tishri
- loofhutten
vanaf de 15e Tishri

bazuingeschal
verzoendag
loofhutten

Leviticus 23: 1 t/m 4

- 1* JAHWEH sprak tot Mozes:
- 2* Spreek tot de zonen van Israël en zeg tot hen...

וַיְדַבֵּר   יְהוָה   אֶל-   מֹשֶׁה   לֵאמֹר
tot-zeggen-van   Mozes   tot   Jahwe   en-hij-spreekt
:   Mozes   tot   de-HERE   sprak

דַּבֵּר   אֶל-   בְּנֵי   יִשְׂרָאֵל   וְאָמַרְתָּ   אֲלֵהֶם
tothen   enjij-zegt   Israël   zonen-van   tot   spreek !
tot-hen   en-zeg   Israëlieten   de   tot   spreek

2 ... De hoogtijden van JAHWEH,
die gij zult uitroepen...

NBG: feesttijden

Hebr. MO'ED = afgesproken

= tevoren bepaalde tijd of plaats

afgeleid van JA'AD = aanwijzen, bepalen

▪ "tent der samenkomst" = lett.

tent van de afgesproken ontmoeting

מוֹעֵד

יָצַד

אֲשֶׁר - תִּקְרְאוּ

jullie-roepen-uit die

gij-zult-uitroepen die

יְהוָה

Jahwe

des-HEREN

מוֹעֵדֵי

afgesproken-tijden-van

de-feesttijden

Genesis 1 (NBG-*plus*)

14 En God zeide: Dat er lichten zijn
in het uitspansel *van de hemelen*
om scheiding te maken
tussen de dag en de nacht,
en dat zij *zijn* tot *tekenen* zowel
van vaste tijden als van dagen en jaren;

Hebr. MO'ED (meerv.)

St.Vert. gezette tijden

CV: appointed seasons

וְלַמּוֹעֲדִים

entotafgesproken-tijden

zowel-van-vaste-tijden

לְאֹתוֹת

tottekenen

tot-aanwijzing

Genesis 1 (NBG-*plus*)

¹⁴ En God zeide: Dat er lichten zijn
in het uitspansel *van de hemelen*
om scheiding te maken
tussen de dag en de nacht,
en dat zij *zijn* tot tekenen zowel
van vaste tijden als van dagen en jaren;

*de hemellichamen zijn tekenen
en wijzen op vooraf bepaalde tijden
"de hemelen vertellen Gods heerlijkheid!"
(Ps.19)*

וּלְמוֹעֲדִים

en-tot-afgesproken-tijden

zowel-van-vaste-tijden

לְאֵתָת

tot-tekenen

tot-aanwijzing

Genesis 21 (NBG-*plus*)

² En Sara werd zwanger,
en zij baarde Abraham een zoon
in zijn ouderdom, te bestemder tijd,
waarvan God tot hem gesproken had.

Hebr. MO'ED

St.Vert. ter gezette tijd

CV: at the appointed time

vergl. Gal.4:4 "in de volheid van de tijd"

אֱלֹהִים	אֵתוֹ	דִּבֶּר	אֲשֶׁר	לְמוֹעֵד
Elohim	»hem	hij-spreekt	die	tot ^{de} -afgesproken-tijd
God	tot-hem	had-gesproken	waarvan	te-bestemder-tijd

² ... De hoogtijden van JAHWEH,
die gij zult uitroepen
als heilige samenkomsten,
zijn mijn hoogtijden.

God zelf bepaalt tevoren het tijdstip

later gedegenereerd tot "feesten der Joden" >

קֹדֶשׁ	אַתֶּם מְקַרְאִי	אֲשֶׁר - תִּקְרְאוּ	יְהוָה	מוֹעֲדֵי
heiligheid	bijeenkomsten-van	»hen jullie-roepen-uit	die	Jahwe afgesproken-tijden-van
heilige	als-samenkomsten	- gij-zult-uitroepen	die	des-HEREN
				de-feesttijden

	אֵלֶּה הֵם מוֹעֲדֵי
afgesproken-tijden-vanmij	zij deze
mijn-feesttijden	- zijn

Johannes 5 (NBG-*plus*)

¹ Daarna was er een feest der Joden en Jezus ging op naar Jeruzalem.

Johannes 6 (NBG-*plus*)

⁴ En het Pascha, het feest der Joden, was nabij.

Johannes 7 (NBG-*plus*)

² Nu was het feest der Joden, Loofhutten, nabij.

Johannes 11 (NBG-*plus*)

⁵⁵ Nu was het Pascha der Joden nabij...

² ... De *hoogtijden van JAHWEH*,
die gij zult uitroepen
als heilige samenkomsten,
zijn mijn *hoogtijden*.

pleonastisch:

- het woord 'samenkomst' (MIQRA) is in het Hebreeuws afgeleid van '(uit)roepen' (QRA)
- QRA is verwant met
  - het Engelse 'cry' (schreeuwen),
  - het Nederlandse 'kraai' (> gekras - krakra)
  - het Griekse 'krazo' (luid roepen; Joh.7:28)

קֹדֶשׁ	אַתֶּם	מִקְרָאֵי	אֲשֶׁר-תִּקְרְאוּ	יְהוָה	מוֹעֲדֵי
heiligheid	bijeenkomsten-van	»hen	!jullie-roepen-uit	die	Jahwe afgesproken-tijden-van
heilige	als-samenkomsten	-	gij-zult-uitroepen	die	des-HEREN de-feesttijden

² ... De *hoogtijden van JAHWEH*,
die gij zult uitroepen
als heilige samenkomsten,
zijn mijn *hoogtijden*.

ook de essentie van een ekklesia (=UIT-ROEPSEL)

- = een volksvergadering (Hand.19:40)
- God verzamelt zich ook vandaag een volk (Hand.15:14)
- we worden bij-Eén-geroepen

קֹדֶשׁ	מִקְרָאֵי	אַתֶּם	אֲשֶׁר - תִּקְרְאוּ	יְהוָה	מוֹעֲדֵי
heiligheid	bijeenkomsten-van	»hen	jullie-roepen-uit	die	Jahwe afgesproken-tijden-van
heilige	als-samenkomsten	-	gij-zult-uitroepen	die	des-HEREN de-feesttijden

³ Zes dagen *zal* arbeid verricht worden,
 maar op de zevende dag
 zal er een volkomen sabbat zijn...

voorafgaand aan de instructies over de zeven
 jaarlijkse hoogtijden, wordt het belang van de
 wekelijkse hoogtij onderstreept: de zevende dag

מְלָאכָה	תַּעֲשֶׂה	יָמִים	שֵׁשׁ
werk	!zij-wordt-gedaan	dagen	zes-van
arbeid	mag-verricht-worden	dagen	zes

שַׁבָּתוֹן	שַׁבַּת	הַשְּׁבִיעִי	וּבַיּוֹם
ophouden	sabbat-van	de-zevende	en-in ^{de} -dag
volkomen	er-zal-zijn-een-sabbat	de-zevende	maar-op-dag

³ Zes dagen *zal* arbeid verricht worden,
maar op de zevende dag
zal er een volkomen sabbat zijn...

Hebr. SJABBAT SJABBATON

- versterkte vorm van 'sabbat' > volkomen sabbat
- sabbat > staken, ophouden
- verwant aan 'sjeva' (Hebr.) = zeven

שָׁבַתוֹן	שַׁבַּת	הַשְּׁבִיעִי	וּבַיּוֹם
ophouden	sabbat-van	de-zevende	en-in ^{de} -dag
volkomen	er-zal-zijn-een-sabbat	de-zevende	maar-op-dag

³ Zes dagen *zal* arbeid verricht worden,
 maar op de zevende dag
 zal er een volkomen sabbat zijn...

Hebr. SJABBAT SJABBATON

- versterkte vorm van 'sabbat' > volkomen sabbat
- sabbat > staken, ophouden
- verwant aan 'sjeva' (Hebr.) = zeven
- verwant aan 'sawa' = verzadigd, vol (Ps.17:5)

שָׁבַתוֹן
 ophouden

volkomen

שַׁבַּת

sabbat-van

er-zal-zijn-een-sabbat

הַשְּׁבִיעִי

de-zevende

de-zevende

וּבַיּוֹם

en-in^{de}-dag

maar-op-dag

³ Zes dagen zal arbeid verricht worden,
 maar op de zevende dag
 zal er een volkomen sabbat zijn...

Hebr. SJABBAT SJABBATON

- versterkte vorm van 'sabbat' > volkomen sabbat
- sabbat > staken, ophouden
- verwant aan 'sjeva' (Hebr.) = zeven
- verwant aan 'sawa' = verzadigd, vol (Ps.17:5)
- verwant aan 'sjawa' = een eed zweren,
 = lett. met zeven verbinden
  - > Berseba - waar Abraham woonde

שָׁבַתוֹן
 ophouden

שַׁבַּת
 sabbat-van

הַשְּׁבִיעִי
 de-zevende

וּבַיּוֹם
 en-in^{de}-dag

volkomen er-zal-zijn-een-sabbat de-zevende maar-op-dag

³ ... een heilige samenkomst;
 generlei arbeid zult gij verrichten,
 het is een sabbat voor *JAHWEH*
in al uw woonplaatsen.

speciaal verbondsteken tussen God en Israël >

מְקָרָא	- קִדְשׁ	כָּל	- מְלֹאכָה	לֹא	תַעֲשׂוּ
bijeenkomst-van	heiligheid	enig	werk	niet	jullie-doen
een-samenkomst	heilige	-enerlei	arbeid	g-	gij-zult-verrichten

שַׁבָּת	הוא	לִיהוָה	בְּכֹל	מוֹשְׁבֵיכֶם
sabbat	zij	tot-Jahwe	in-alle	woningen-vanjullie
een-sabbat	het-is	voor-de-HERE	in-al	uw-woonplaatsen

Exodus 31 (NBG-*plus*)

¹³ Gij dan, spreek tot de zonen van Israël:
maar mijn sabbatten zullen jullie in acht nemen,
want dat is **een teken tussen Mij en u**,
van geslacht tot geslacht,
zodat gij weet, dat Ik *JAHWEH* ben, die u heilig.

וְאַתָּה דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אַךְ אֶת-שַׁבָּתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ כִּי
dat jullie-nemen-in-acht sabbatten-van-mij » ja totzeggen-van Israël zonen-van tot spreek! enjij
want gij-moet-onderhouden mijn-sabbatten - maar : Israëlieten de tot spreek dan-gij

אֹת הוּא בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם כִּי אֲנִי יְהוָה
Jahwe ik dat totweten-van totgeneraties-vanjullie entussenjullie tussen-mij hij teken
de-HERE Ik-ben dat zodat-gij-weet van-geslacht-tot-geslacht en-u tussen-Mij dat-is een-teken

Exodus 31 (NBG-*plus*)

14 Gij zult de sabbat *in acht nemen*, want deze is iets heiligs voor u; wie hem ontheiligt, zal zeker ter dood gebracht worden, want ieder die daarop werk verricht, zal uitgeroeid worden uit het midden van zijn volksgenoten.

een profetische waarheid:
met eigen werken zal men niet 'de zevende dag' beërven (Hand.3:23)

מֹות	מִמְחַלְלֶיהָ	לְכֶם	הוּא	קֹדֶשׁ	כִּי	אֶת-הַשַּׁבָּת	וְשָׁמְרֶתֶם
ter-dood-brengen	ontwijdenden-van-haar	totjullie	hij	heiligheid	dat	desabbat	» enjullie-nemen-in-acht
zeker	wie-ontheiligt-hem	voor-u	deze-is	iets-heiligs	want	de-sabbat	- gij-zult-onderhouden

וְנִכְרְתָהּ	מֵעֹשֶׂהָ	בָּהּ	כָּל	כִּי	יָוֶמֶת	
en-zij-wordt-afgesneden	werk	in-haar	de-doende	elke	dat	hij-wordt-ter-dood-gebracht
zal-uitgeroeid-worden	werk	daarop	die-verricht	ieder	want	zal-ter-dood-worden-gebracht

Exodus 31 (NBG-*plus*)

¹⁵ Zes dagen zal men arbeiden, maar op de zevende dag zal er een volledige sabbat zijn, JAHWEH geheiligd: ieder die op de sabbatdag werk verricht, zal zeker ter dood gebracht worden.

שֵׁשֶׁת יָמִים יַעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת שְׁבִתוֹן קִדְשׁ
heiligheid ophouden sabbat-van de-zevende en-in^{de}-dag werk ^lhij-wordt-gedaan dagen zes-van
geheiligd volledige er-zal-zijn-een-sabbat de-zevende maar-op-dag - men-mag-arbeiden dagen zes

לִיהְוֶה כָּל - הַעֹשֶׂה מְלָאכָה בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת מוֹת יוֹמָת
^lhij-wordt-ter-dood-gebracht ter-dood-brengen de-sabbat in-dag-van werk de-doende elke tot-Jahwe
zal-ter-dood-worden-gebracht zeker de-sabbat- op--dag werk die-verricht ieder de-HERE

Exodus 31 (NBG-*plus*)

16 De zonen van Israëel
zullen de sabbat *in acht nemen*,
door de sabbat te vieren,
zij en hun nageslacht,
als een *aeonisch* verbond.

ook verwijzend naar de toekomstende aeon!

וְשָׁמְרוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת-הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת-הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם
tot-generaties-van-hen de-sabbat » tot-maken-van de-sabbat » Israëel zonen-van en-zij-nemen-in-acht
zij-en-hun-nageslacht de-sabbat - door-te-vieren de-sabbat - Israëlieten de zullen-onderhouden

בְּרִית עוֹלָם
verbond-van aeon
als-een-verbond altoosdurend

Exodus 31 (NBG-*plus*)

17 Tussen Mij en de zonen van Israëel
is deze (*nl. sabbat*) **een aeonisch teken...**

לְעֹלָם	הוא	אות	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	וּבֵין	בֵּינֵי
totaeon	hij	teken	Israël	zonen-van	ent-tussen	tussen-mij
voor-altoos	deze-is	een-teken	Israëlieten	de	en	tussen-Mij

Exodus 31 (NBG-*plus*)

17 ... want in zes dagen heeft JAHWEH
de hemel en de aarde *gedaan*,
en op de zevende dag
is Hij gestaakt en heeft Hij adem geschept.

= de geschiedenis van hemel en aarde
bekendgemaakt en geschreven (> biblos genesios)

כִּי	-	שֵׁשֶׁת	יָמִים	עָשָׂה	יְהוָה	אֶת-הַשָּׁמַיִם	וְאֶת-הָאָרֶץ	וּבַיּוֹם
en-in ^{de} -dag	de-aarde	en»	de-hemelen	»	Jahwe	hij-maakt	dagen zes-van	dat
en-op-dag	de-aarde	en	de-hemel	-	de-HERE	heeft-gemaakt	dagen	in-zes want

וַיִּנָּפֵשׂ	הַשְּׁבִיעִי	שָׁבַת
en ¹ hij-wordt-verfrist	hij-houdt-op	de-zevende
en-adem-geschept	Hij-heeft-gerust	de-zevende

4 Dit zijn de hoogtijden van JAHWEH,
heilige samenkomsten,
die gij uitroepen zult
 op de daarvoor bepaalde tijd.

deze mededeling herhaalt vers 2:

- markeert begin van de jaarlijkse hoogtijden;
- maakt de wekelijkse sabbat tot een hoogtij apart

יְהוָה	מוֹעֲדֵי	אֵלֶּה
Jahwe	afgesproken-tijden-van	deze-zijn
des-HEREN	de-feesttijden	dit-zijn

בְּמוֹעֲדָם	אַתֶּם	אֲשֶׁר - תִּקְרְאוּ	קִדְשׁ	מִקְרָאֵי
in-afgesproken-tijd-van-hen	»hen	!jullie-roepen-uit	die heiligheid	bijeenkomsten-van
op-de-daarvoor-bepaalde-tijd	-	gij-zult-uitroepen	die heilige	samenkomsten

4 Dit zijn de *hoogtijden van JAHWEH*,
 heilige samenkomsten,
 die gij uitroepen zult
op de daarvoor bepaalde tijd.

deze toevoeging verklaart waarom de
 hoogtijden MO'ADIM heten:

- het zijn Gods afgesproken tijden
- HIJ bepaalt de agenda

אֶתְּם	בְּמוֹעֲדָם	אֲשֶׁר - תִּקְרְאוּ	קֹדֶשׁ	מִקְרָאֵי
in-afgesproken-tijd-van-hen	»-hen	!jullie-roepen-uit	die heiligheid	bijeenkomsten-van
op-de-daarvoor-bepaalde-tijd	-	gij-zult-uitroepen	die heilige	samenkomsten

DATA avonden seizoen 2025/2026 – elke derde donderdag van de maand

Hieronder de data van de avonden en (onder voorbehoud) de thema's:

1. 18 september – inleiding & sabbat
2. 16 oktober – Pascha
3. 20 november – Ongezuurde broden
4. 18 december – Eerstelingschoof
5. 15 januari – Pinksteren
6. 19 februari – Bazuingeschal
7. 19 maart – Verzoendag
8. 16 april – Loofhutten
9. 21 mei – latere hoogtijden